



# FILOSOFIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO II DALIES KANDIDATŲ DARBŲ VERTINTOJŲ MOKYMŲ PROGRAMA

III modulis

dr. Sigita Šilingaitė, Viktorija Purvinienė

2026 04 22  
2026 05 06

# Turinys (balandžio 22, gegužės 6 d.)

- Filosofijos VBE vertinimo principai.
- Filosofijos VBE II dalies vertinimo pavyzdžių analizė (šaltinių dalis).
- Filosofijos VBE II dalies vertinimo pavyzdžių analizė (esė dalis).
- Rekomendacijos filosofijos VBE II dalies vertintojams.
- Refleksija.

# **VBE vertinimo principai**

# Pagrindiniai VBE vertinimo principai (I)

Valstybinio brandos egzamino (VBE) vertinimo principai yra griežtai reglamentuoti, kad būtų užtikrintas **objektyvumas, patikimumas ir skaidrumas**.

Valstybinio egzamino vertinimas yra griežtai reglamentuotas procesas, kuris siekia užtikrinti vienodą vertinimą visiems kandidatams, apsaugoti nuo subjektyvumo ir diskriminacijos.

# Pagrindiniai VBE vertinimo principai (II)

## Objektyvumas

- Vertinimas turi būti **nešališkas** – remiasi tik tuo, kas parašyta mokinio, (-ės) darbe, neatsižvelgiant į asmeninius įsitikinimus, asmeninę patirtį ir pan.
- Vertintojas neturi žinoti mokinio, (-ės) vardo, mokyklos ar mokytojo pavardės (darbas žymimas kodu).
- Naudojamos **aiškios vertinimo instrukcijos** (kriterijų lentelės, pavyzdiniai atsakymai).

# **Vertinimo instrukcijos pavyzdžio pristatymas**

# Pagrindiniai VBE vertinimo principai (III)

## Patikimumas

- Vertinimas turi būti **nuoseklus** – toks pat darbas turi būti įvertintas vienodai, nepriklausomai nuo to, kas jį vertina.
- Kiekvieną darbą vertina du nepriklausomi vertintojai; jei jų įvertinimai skiriasi daugiau nei nustatyta riba, darbą peržiūri trečias vertintojas.
- Vertintojai dirba pagal vienodas, iš anksto nustatytas vertinimo instrukcijas, kurios apibrėžia taškų skyrimo tvarką.
- Prieš vertinimą visi vertintojai dalyvauja mokymuose, kur analizuoja pavyzdinius darbus ir derina taikymo nuoseklumą.
- Atliekama kontrolė, siekiant užtikrinti, kad to paties lygio atsakymai būtų vertinami vienodai visų vertintojų.

# Pagrindiniai VBE vertinimo principai (IV)

## Skaidrumas

- Vertinimo kriterijai, instrukcijos ir procedūros yra viešai skelbiami ir prieinami visiems – mokiniams, mokytojams, vertintojams.
- Egzaminų vertinimo instrukcijos parengiamos iš anksto ir pristatomos vertintojams per specialius mokymus.
- Mokiniai gali susipažinti su egzamino užduotimis ir pavyzdiniais atsakymais po egzamino laikymo.
- Egzistuoja apeliacijos galimybė – mokinys, (-ė) turi teisę ginčyti įvertinimą, o darbas pervertinamas pagal tuos pačius kriterijus.
- Vertintojų veikla ir sprendimų pagrindimas yra dokumentuojami, tai leidžia stebėti vertinimo eigą ir pagrįstumą.

# VBE vertinimo iššūkiai ir sprendimai

- Kaip interpretuoti neaiškius atsakymus?
- Kaip vertinti nestandartinius atsakymus?
- Kiek taškų skirti už atsakymą su nepakankama ar pertekline informacija?
- Kaip užtikrinti, kad vertinimas būtų kuo objektyvesnis?

# Vertinimo organizavimas (I)

- Filosofijos VBE vertinamas nuotoliu, naudojant RM Assessor sistemą.
- 2026 metais kandidatų darbų vertinimas prasidės **birželio 15 d.**
- Vertintojai padalinami į grupes, kurioms vadovauja vyresnieji vertintojai. Visam vertinimui vadovauja vertinimo komisijos pirmininkas (-ė).
- Kiekvienas vertintojas pasirašo konfidencialumo pasižadėjimą, kad neatskleis su vertinimu susijusių duomenų. Taip pat neatskleis jiems pateiktų darbinių vertinimo instrukcijų.

## Vertinimo organizavimas (II)

Vertinimo metu vertintojams prieinama informacija, mokinių darbų turinys neturėtų būti aptarinėjamas su asmenimis, nesusijusiais su vertinimo procedūromis. Pavyzdžiui, negalima aptarinėti mokinių atsakymų socialiniuose tinkluose, virtualiuose pokalbiuose ir pan.

# Vertinimo organizavimas (III)

- Vertinimas įprastai vyksta apie 4–5 dienas.
- Kiekvieną dieną, kol vyksta vertinimas, vyresnieji vertintojai susirenka aptarti rūpimus klausimus, susijusius su užduoties vertinimu.
- Svarbu, kad visi vertintų laikantis tų pačių vertinimo principų, todėl kiekvieną dieną vyresnieji vertintojai susiskambina su savo grupės vertintojais aptarti iškilusių klausimų, nestandartinių atsakymų vertinimų ir pan.

# Vertinimo organizavimas (IV)

- Kiekvieno kandidato darbą vertina du vertintojai.
- Jei abiejų vertintojų vertinimai sutampa, darbas laikomas įvertintu. Jei yra nesutapimų, darbą trečiajam vertinimui gauna vyresnysis vertintojas.
- Vertintojai nesutapimų nemato.
- Vertinimui pasibaigus, vertintojai gauna atlygį, proporcingą įvertintų darbų skaičiui.
- Atsižvelgiant į vertintojų pastabas, gali būti koreguojama vertinimo instrukcija; korekcijomis papildytas galutinis instrukcijos variantas skirtas viešam naudojimui.
- Vyresnieji vertintojai vėliau susirenka pakartotinės VBE sesijos vertinimui.

# Vertinimo standartizavimas

- Viso vertinimo metu vyresnysis vertintojas bendradarbiauja su vertintojais ir pažymi vertinimo instrukcijoje bendrus susitarimus dėl klausimų vertinimo.
- Pradžioje instrukcija pildosi gausiai, vėliau, vertinimui įpusėjus, naujų atsakymų variantų pasitaiko vis mažiau. Dėl to labai svarbu neskubėti vertinti pradžioje, kol dar nėra aišku, kaip kurį atsakymą vertinti.
- Vyr. vertintojas, matydamas, kad kažkuris vertintojas skuba vertinti, bet daro daug klaidų, gali suspenduoti vertintoją ir neleisti jam tam tikrą laiką vertinti darbų.
- Be konkrečių susitarimų kaip vertinti kiekvieną klausimą, vertintojai vadovaujasi bendraisiais susitarimais.

# Bendrieji susitarimai

Atsakymai turi būti pateikti tokia forma, kurios prašoma klausime, tikslūs ir konkretūs.

Kandidato atsakymas, kuris verčia vertintoją spėlioti, yra vertinamas kaip neteisingas. Vertinami tik įskaitomi atsakymai.

Už papildomus teisingus atsakymus papildomi taškai neskiriami.

Jei dalis kandidato atsakymo (į kokybinio pobūdžio klausimą) pateikia tenkinantį atsakymą, skiriame tašką nepaisydami likusios dalies atsakymo netikslumų (pozityvus vertinimas).

# Šaltinių analizė ir atsakymai į struktūrinius klausimus

# Pagrindiniai aspektai vertinant mokinių atsakymus šaltinių dalyje

- Atsakymas turi turėti teisingo atsakymo požymių: atskleista esminė reiškinių idėja, aspektas, ryšys.
- Jei prašoma sąvokos apibrėžimo, svarbu ieškoti raktinių žodžių, kurie paaiškina tos sąvokos esmę, jei jų nėra, atsakymas neturėtų būti užskaitomas.
- Svarbu laikytis vertinimo instrukcijos. Jei mokinio, (-ės) darbe yra nurodytas kitoks atsakymas nei pateikti atsakymų pavyzdžiai vertinimo instrukcijoje, o jūs manote, kad tai irgi yra teisingas atsakymas, informuokite apie tai vyr. vertintoją.

# **Samprotaujamojo teksto (esė) dalies kertiniai aspektai ir darbų pavyzdžių analizė**

# Vertinimo kriterijai. Problemos formulavimas

## VERTINIMO KRITERIJAI

Kriterijai	4 taškai	3 taškai	2 taškai	1 taškas
<b>Problemos (ginamos tezės) formulavimas (0–2)</b>	–	–	Problema (ginama tezė) suformuluota teiginio arba klausimo forma, išsiskiria originalumu, nėra šabloniška.	Problema (ginama tezė) suformuluota teiginio arba klausimo forma, tačiau formuluotė neišsiskiria savo originalumu, yra šabloniška.

# Vertinimo kriterijai. Problemos formulavimas

## Filosofinė problema turėtų:

- kelti klausimą (ar? kiek? kodėl?), arba atverti prieštarą ir/arba nežinomybę, neaiškumą.

## Originali problemos formuluotė tokia, kuri:

- parodo mąstymo kryptį, ne tik temą;
- yra susijusi su tekstu, integrali teksto dalis;
- turi netikėtumo, „įtampos“ momento.

# Vertinimo kriterijai. Esė struktūra

<b>Esė struktūra (įvadas, dėstymas) (0–4)</b>	Įvade glaustai apibrėžiamas į analizuojamą problemą įvedantis kontekstas (1–2 sakiniai), suformuluojama problema, aptariama esė struktūra. Dėstyme laikomasi įvade nurodytos struktūros.	Įvade glaustai apibrėžiamas į analizuojamą problemą įvedantis kontekstas (1–2 sakiniai), suformuluojama problema, aptariama esė struktūra, tačiau pasitaiko nežymių klaidų, bet jos neiškreipia pagrindinės minties.	Įvade suformuluojama problema, aptariama esė struktūra, tačiau nėra apibrėžiamas kontekstas. Dėstyme nesilaikoma įvade nurodytos struktūros.	Įvade neapibrėžiamas kontekstas, netiksliai suformuluojama problema. Esė struktūra pateikiama neaiškiai (arba problemos formuluotė visiškai nepapildoma kontekstu ar aiškiu esė struktūros pateikimu).
---	--	--	--	--

# Į analizuojamą problemą įvedančio konteksto svarba

## Pagrindiniai aspektai:

- Kontekstas neturėtų dubliuotis su šaltiniais. Svarbu įvesti papildomus autorius, kaip kontekstą.
- Kontekstas turėtų būti integrali esė dalis, o ne atskiras pamąstymas.
- Kontekste reikėtų vengti abstrakčių arba akivaizdžių dalykų, pavyzdžiui, „Vieni filosofai sakė, kad yra gyvenimo prasmė, kiti, kad nėra“.
- Temos: Žmogus, visuomenė, egzistencija, pasirinkimai, vertybės, laisvė ir pan.

# Vertinimo kriterijai. Filosofinės koncepcijos

<b>Filosofinių koncepcijų išmanymas ir gebėjimas jas interpretuoti, atsižvelgiant į suformuluotą problemą (0–4)</b>	Pateikiamos bent dvi nagrinėjamos temos požiūriu svarbiausios filosofinės koncepcijos (ar filosofijos kryptys), gebama jomis originaliai pasiremti, sprendžiant suformuluotą problemą, atskleidžiamas platesnis filosofinis suvokimas, mąstymas, filosofinis žodynas.	Pateikiamos bent dvi nagrinėjamos temos požiūriu svarbiausios filosofinės koncepcijos (ar filosofijos kryptys), gebama jomis pasiremti, sprendžiant suformuluotą problemą.	Pateikiama tik viena nagrinėjamos temos požiūriu svarbi filosofinė koncepcija (ar filosofijos kryptis), gebama ja be klaidų pasiremti, sprendžiant suformuluotą problemą.	Žinoma tik viena nagrinėjamos temos požiūriu svarbi filosofinė koncepcija (ar filosofijos kryptis), tačiau ji neišplėtojama.
---	---	--	---	--

# Vertinimo kriterijai. Filosofinės koncepcijos

## Pagrindiniai aspektai:

- Koncepcijos nėra šaltinių naudojimas.
- Jos turi būti tinkamai parinktos pagal problemą, paaiškintos, argumentuotos.
- 2025 m. VBE II buvo duoti Aristotelio, Marko Aurelijaus, Diogeno rašytiniai ir vaizdiniai šaltiniai. Koncepcijos, kurias mokiniai galėtų paminėti būtų: aukso vidurys, dorybių etika, eudaimonija, stoicizmas, kinizmas ir pan.

# Vertinimo kriterijai. Filosofinės koncepcijos

Dažni atvejai, kai mokinys, (-ė):

- Pamini filosofą, tačiau neišplėtoja jo idėjos, **to maksimaliam koncepcijos vertinimui nepakanka.**
- Perrašo šaltinį ir mano, kad to pakanka, bet šaltinis / jo citata turėtų būti **paaiškinti, pagrįsti ir turėti ryšį su problema.**
- Viskas paremta tik esė užduotyje nurodytais šaltiniais, tai neatspindi **savarankiško mąstymo.**

# Vertinimo kriterijai. Argumentavimo aiškumas ir originalumas

<b>Argumentavimo aiškumas ir originalumas (0–3)</b>	–	Formuluojami argumentai pateikiami atskirose pastraipose. Argumentai aiškūs, logiškai pagrįsti. Dėstomos mintys yra originalios (analizuojama problema apžvelgiama iš įvairių filosofinių perspektyvų).	Formuluojami argumentai pateikiami atskirose pastraipose. Argumentuose pasitaiko neįžymių klaidų. Dėstomos mintys yra originalios (analizuojama problema apžvelgiama iš įvairių filosofinių perspektyvų). Pasitaiko tuščiažodžiavimo, bet tai neiškreipia minties.	Formuluojami argumentai pateikiami atskirose pastraipose. Formuluojant argumentus, trūksta aiškumo. Dėstant mintis, nesistengiama apžvelgti analizuojamos problemos iš įvairių filosofinių perspektyvų. Daug tuščiažodžiavimo.
---	---	---	--	--

# Vertinimo kriterijai. Šaltinių naudojimas

<b>Šaltinių naudojimas (0–3)</b>	–	Rašant filosofinę esė, naudojamosi bent dviem pateiktais šaltiniais, teisingai cituojama, interpretuojama.	Rašant filosofinę esė, naudojamosi vienu–dviem pateiktais šaltiniais, cituojant, interpretuojant pasitaiko klaidų (1–2 klaidos).	Rašant filosofinę esė, naudojamosi tik vienu šaltiniu, cituojant, interpretuojant pasitaiko daugiau nei 2 klaidos.
--------------------------------------	---	--	--	--

# Vertinimo kriterijai. Šaltinių naudojimas

Maksimalus įvertinimas už šį kriterijų rašomas, kai:

- savo darbe rėmėsi visais šaltiniais;
- teisingai perteikė šaltiniuose naudojamų autorių mintis;
- paaiškino (interpretavo);
- susiejo su nagrinėjama problema.

## Vertinimo kriterijai. Kalba

- Argumentavimo aiškumas ir kalba yra glaudžiai susiję kriterijai. Jeigu argumentavimas yra įvertintas žemais balais, tai rodo ne tik silpną argumentavimą, tačiau gali būti, kad pati kalba nėra sklandi, logiška, yra gramatinių ar kalbos kultūros klaidų. Taigi vertinant vieną kriterijų, svarbu atkreipti dėmesį ir į kitus.

# Rekomendacijos filosofijos VBE II dalies vertintojams (I)

- Vertinant labai svarbu laikytis nuoseklumo: kiekvienas darbas vertinamas laikantis tų pačių kriterijų.
- Svarbu atrasti aukso vidurį tarp pozityvaus vertinimo (kai dalis atsakymo yra teisinga ir skiriamas balas) ir taškų neskyrimo.
- Vertinant esė laikytis holistiškumo, pavyzdžiui, jei kalba įvertinta 0, ar gali kiti kriterijai būti įvertinti maksimaliai?

## Rekomendacijos filosofijos VBE II dalies vertintojams (II)

- Jei yra tik dalis esė, struktūra neturėtų būti vertinama.
- Nežinodami atsakymo mokiniai kartais atsakymus sudėlioja iš kituose klausimuose esančios medžiagos, vertinant svarbu nesusimaišyti.
- Suprantamas laiko trūkumas, bet svarbu daryti pertraukėles, nevertinti iš karto daugybės darbų, nes praleidžiamos detalės, atsiranda klaidų.

# Rekomendacijos filosofijos VBE II dalies vertintojams (III)

- Rekomenduojamą darbą perskaityti, įvertinti ir kol jis yra pasiekiamas, perskaityti dar kartą.
- Tekste rekomenduojama žymėti klaidas skiriamaisiais ženklais.
- Jei darbas papuola į pervertinimą, labai padeda vertintojų parašyti komentarai.
- Viso vertinimo metu svarbu vadovautis vertinimo instrukcija.
- Kilus abejonėms kaip vertinti, rekomenduojama kreiptis į vyr. vertintoją raštu per RM, arba žodžiu.

# Refleksija

- Kas labiausiai kelia nerimą galvojant apie vertinimo procesą?
- Jei vertinote pernai, ką šįmet darytumėte kitaip?
- Kuo dar galėtų padėti procesą administruojanti komanda?
- Kiek laiko reikėtų skirti vertinimui, kiek jo suteikiama?

# Naudingos nuorodos

- Filosofijos VBE užduotys 2025

[https://www.nsa.smsm.lt/old/wp-content/uploads/2025/06/2025\\_FIL\\_VBE2\\_PG\\_we\\_b-1.pdf](https://www.nsa.smsm.lt/old/wp-content/uploads/2025/06/2025_FIL_VBE2_PG_we_b-1.pdf)

- <https://emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/33>

- <https://www.nsa.smsm.lt/pasiekimu-departamentas/egzaminai-ir-pasiekimu-patikrinimai/egzaminu-uzduociu-pavyzdziai/>